

Alternatieve mogelijkheden om 2 Ad's te doen tegen wettelijk collegegeld – en andere opties

Inleiding

Dit is een lastig nummer. Dat heeft te maken met het feit dat het een soort legale opening betreft in de wetgeving. Maar zolang het niet om een overtreding gaat, zou het moeten kunnen. Of het conform de bedoeling van de wet is, is een andere vraag. Maar daarnaast is het wel een omissie die als het ware uit de wet voortvloeit omdat de invoering van de Ad als een opleiding die parallel loopt aan de Bachelor, niet heeft geleid tot een complete doordenking van het nieuwe systeem. Misschien kan dit PamfAd nog een keer wat losmaken...

Waar gaat het om

Zoals bekend heeft de overheid als formele doelstelling dat elke burger in ons land in het hoger onderwijs één Ad, één Bachelor en één Master mag behalen, met het betalen van het wettelijk collegegeld – en waarbij de instellingen complementair daaraan publiek geld ontvangen.

Bij de discussies rond het doen van een Ad en de doorstroom naar een resterend programma voor het verwerven van de Bachelorgraad, kwam naar boven dat er doelgroepen zijn die liever daarna een tweede Ad zouden willen doen. Het betreft onder meer degenen die eerst niet verder wilden studeren na niveau 4 (mbo, havo), nu de kans schoon zien om met de Ad toch een hbo-diploma te verwerven, en daarna graag breder op niveau 5 hun weg willen vinden op de arbeidsmarkt.

Ze mogen zich na die eerste Ad voor een tweede Ad inschrijven, maar er dient daarvoor wel instellingscollegegeld worden betaald. De hogeschool die de tweede Ad aanbiedt, krijgt geen geld van de overheid voor dat programma. Misschien kan men deze horizontale doorstromers laten aanschuiven bij bestaande groepen en daarvoor een redelijk bedrag vragen, maar ja, het moet uiteindelijk wel een kostendekkende leerlijn zijn.

Overigens mag men zich na die tweede Ad tegen wettelijk collegegeld melden voor een Bachelor.

Hoe toch twee Ad's tegen wettelijk collegegeld te doen

Er zit in de wet een constructie die niet verboden is, mede omdat een student toch ook door de overheid wordt aangespoord om het maximale uit een studie te halen. Iemand die een Ad-opleiding doet, mag best meer onderdelen volgen dan er vermeld staan in het eigen programma. Daarvoor worden geen extra groepen geformeerd, maar de student kan ergens aanschuiven en ook tentamens doen (als er geen eisen zijn gesteld aan het doen ervan en waaraan niet is of kan worden voldaan). Er hoeft niets meer aan collegegeld te worden betaald, dus 'meer waar voor het geld'.

Het kan echter veel verder gaan. Iedereen mag zich, als aan de toelatingseisen wordt voldaan, voor twee opleidingen inschrijven. Er wordt een eerste inschrijving vastgesteld en een tweede. De eerste hogeschool krijgt het collegegeld alsmede de vergoeding van de overheid.

Iemand die op voorhand weet dat hij of zij twee Ad's wil behalen, niet zozeer naast elkaar maar eigenlijk na elkaar, kan de volgende toegestane constructie hanteren – in de wetenschap dat het op zich best lastig is om alles te regelen, en dat je bovendien een goede student moet zijn:

- Schrijf je in voor de eerste Ad-opleiding en betaal het wettelijk collegegeld hiervoor.
- Maar haal niet alles van het tweede leerjaar, bijvoorbeeld door alleen de afstudeeropdracht niet geheel af te ronden.
- Schrijf je vervolgens het jaar daarop weer in bij de eerste Ad-opleiding, maar doe het tevens formeel voor het eerste leerjaar van de tweede Ad. Dat mag ook bij een andere hogeschool

zijn, die je simpelweg dient te accepteren. Je kunt de volgorde omkeren als het gaat om wat als eerste inschrijving wordt gezien. De tweede Ad krijgt dan de vergoeding van de overheid - en de eerste Ad niets meer als je het laatste onderdeel in formele zin in het derde inschrijvingsjaar aldaar behaalt en dus het diploma door die hogeschool aan jou kan worden uitgereikt.

- In dat derde inschrijvingsjaar volg je derhalve het eerste leerjaar van de tweede Ad en rond je de eerste Ad af.
- Vervolgens doe je in het vierde inschrijvingsjaar het tweede leerjaar van de tweede Ad, nog steeds tegen wettelijk collegegeld. En zolang je als student niet uit de vier inschrijvingsjaren loopt, krijgen de betreffende hogeschool op basis van jouw inschrijving geld van de overheid.

Deze opzet kan, al is het allemaal wel erg gekunsteld¹, voor alles worden gebruikt als twee opleidingen op een gegeven moment elkaar overlappen.

De betrokken hogescholen zullen in het algemeen niet achter deze opzet staan, en mogelijk ook niet actief eraan meewerken. Er zitten risico's aan voor beide instellingen als het gaat om de vergoeding vanuit de overheid. Mocht de eerste Ad een jaar langer vergen, blijft er voor de tweede Ad nog maar een jaar aan publieke bekostiging over.

Ook ziet men bij de eerste Ad graag dat de opleiding wordt afgerond als dat mogelijk is. Het bewust uitstellen van een of twee onderdelen leidt ook tot kosten voor het verzorgen ervan, en daar staat helemaal niets tegenover, ook geen (deel van het) collegegeld. Maar goed, het kan als iemand zonder meer gebrand is op het behalen van twee Ad-diploma's, dus waarom niet.

Voor de goede orde moet worden herhaald dat het dus alleen maar kan als er sprake is van een ononderbroken inschrijving in het hbo. Eerst een Ad afronden en later weer voor een andere Ad inschrijven betekent dat er dan instellingscollegegeld voor die tweede Ad is verschuldigd.

Na de Ad's opgaan voor de Bachelor

Als voor deze aanpak wordt gekozen door iemand, is het mogelijk om direct of na een aantal jaren door te gaan voor de Bachelorgraad. In dat geval is er recht op het betalen van het wettelijk collegegeld zolang het Bachelor-diploma nog niet is behaald.

De begrijpende lezer heeft uiteraard al vermoed dat je eenzelfde 'legale' constructie kunt inzetten voor het behalen van twee Bachelors. Dat betekent echter acht jaren aaneen ingeschreven staan, dus het zal absoluut niet veel mensen aantrekkelijk voorkomen.

Wel zou je nog kunnen denken aan degenen die eerst een Bachelor gaan doen en vervolgens denken dat het aanvullend daarop doen van een Ad toch een aantrekkelijke optie is. Dus dat ook weer een of twee onderdelen van de Bachelor bewust blijven staan en het jaar erop een dubbele inschrijving plaatsvindt (Bachelor afmaken en de Ad opstarten).

Dat is dan wel zes jaar studie. Maar denk eens aan alle werkenden die nu de kans krijgen om op basis van het beoordelen van eerdere werkervaringen en reeds behaalde certificaten, als een soort zij-instromer met een maatwerktraject, in veel kortere tijd de Bachelor te behalen. Daarmee kan het gehele traject tot vijf of misschien wel vier jaren worden beperkt. Uiteraard kan dit ook van toepassing zijn op de Ad, om zo in minder dan vier jaren twee Ad's af te ronden.

Consequenties voor de hogescholen

De constructie met na twee Ad's nog een Bachelor gaan doen, valt niet gunstig uit voor de laatste hogeschool. Na vier jaar is het rijksbudget op en resteert het wettelijk collegegeld als bron voor inkomsten, plus een diplomabonus als de Bachelor wordt behaald. Maar goed, dit speelt ook als iemand vier jaren over een (eerste) Ad doet en vervolgens opgaat voor een Bachelor. Het zijn de spelregels en de consequenties van het systeem zoals dat nu in elkaar gestoken is.

De minister heeft onlangs een commissie aan het werk gezet om te zoeken naar een modernere opzet van de bekostiging. Maar er is al gemeld dat het onderliggende systeem niet fundamenteel mag veranderen. Misschien toch even kijken naar de Ad, met de parallelle routes?

¹ Je zou best in jaar 2 van de eerste Ad een tweede inschrijving kunnen plegen voor die tweede Ad, en dan de eerste Ad afronden en daarna starten met de tweede Ad in het eerste jaar. Maar die 'wat lege invulling van het eerste jaar van het parallelle tweede Ad-programma' kan dan leiden tot een BSA daarvoor...